

Θουκυδίδου *Ιστορία*, 3, 71-72.2

Διευκρίνιση: Οι προτεινόμενες απαντήσεις στις ερμηνευτικές παρατηρήσεις είναι ενδεικτικές. Αξιοποιούνται κατά κύριο λόγο τα ερμηνευτικά σχόλια του σχολικού βιβλίου, καθώς και οι κειμενικές αναφορές. Τόσο οι παρατηρήσεις όσο και οι απαντήσεις λαμβάνουν υπόψη τις επικαιροποιημένες οδηγίες του ΙΕΠ για το σχολικό έτος 2020-21.

2. Οι ολιγαρχικοί στην Κέρκυρα αμέσως μετά το πραξικόπημα εναντίον των δημοκρατικών συγκαλούν τη συνέλευση. Εξηγούν στα μέλη της συνέλευσης ότι το νέο πολιτικό σκηνικό ήταν προς το συμφέρον όλων και ότι δεν θα υπήρχε έτσι περιθώριο υποδούλωσης του νησιού στην Αθήνα (*εἶπον ὅτι ... ὑπ' Ἀθηναίων*). Γι'αυτό και προτείνουν, όπως και στο παρελθόν, την ουδετερότητα υπό όρους, τόσο προς τους Αθηναίους όσο και προς τους Πελοποννησίους, γεγονός που σήμαινε διάλυση της επιμαχίας με την Αθήνα, όχι όμως και ολοκληρωτική αποκοπή των δεσμών της Κέρκυρας με την υπερδύναμη αυτής της εποχής (*τότε λοιπὸν μηδετέρους δέχεσθαι ... πολέμιον ἡγεῖσθαι*). Στη συνέχεια, οι ολιγαρχικοί εξαναγκάζουν τους Κερκυραίους να επικυρώσουν την πρότασή τους για ουδετερότητα μέσα σε κλίμα ψυχολογικής βίας και τρομοκρατίας. (μονάδες 6).

Η αντιφατικότητα των ενεργειών τους είναι προφανής. Από τη μία, οι ολιγαρχικοί συγκαλούν συνέλευση (*ξυγκαλέσαντες*) και επιχειρηματολογούν υπέρ της πρότασής τους (*εἶπον*) σε μια προσπάθεια να προσδώσουν μία επίφαση δημοκρατικής νομιμότητας στο όλο εγχείρημα, προκειμένου να καθησυχάσουν τους Κερκυραίους μετά τον φόνο των δημοκρατικών. Από την άλλη, δεσμεύουν τη βούληση του δημοκρατικού αυτού οργάνου (*ἠνάγκασαν ἐπικυρῶσαι τὴν γνώμην*) ασκώντας ασφυκτική πίεση με κάθε τρόπο. (μονάδες 4)

3. Οι Αθηναίοι κινούνται ταχύτατα μετά την άφιξη της πρεσβείας των Κερκυραίων στην Αθήνα. Συλλαμβάνουν ως ομήρους τους πρέσβεις, καθώς και τους Κερκυραίους δημοκρατικούς που είχαν καταφύγει αρχικά στη Αθήνα και πείστηκαν από τα λόγια των πρέσβεων. Κατόπιν τους οδηγούν στην Αίγινα (*τούς τε πρέσβεις... κατέθεντο ἐς Αἴγιαν*), για την τύχη των οποίων ο Θουκυδίδης δεν κάνει ξανά λόγο. (μονάδες 4)

Η σύλληψη της πρεσβείας είναι μια πράξη ανίερη, αντίθετη σε κάθε κανόνα «διεθνούς δικαίου» της εποχής, αλλά και τον ηθικό νόμο. Οι πρέσβεις θεωρούνταν από όλους πρόσωπα ιερά, σεβαστά και απαραβίαστα. Η βίαιη αντιμετώπισή τους από τους Αθηναίους αποδεικνύει πόσο ο εμφύλιος πόλεμος έχει εξαχρειώσει τα πνεύματα και

αλλοιώσει τις θεμελιώδεις και διαχρονικές αξίες μιας κοινωνίας. Ωστόσο, θα μπορούσε σε κάποιο βαθμό, δεδομένων των ιστορικών συνθηκών, να δικαιολογηθεί η αντίδραση των Αθηναίων, καθώς οι πρέσβεις ερχόμενοι στην Αθήνα λειτούργησαν ανάρμοστα επιχειρώντας να μεταπείσουν τους Κερκυραίους δημοκρατικούς που είχαν καταφύγει εκεί. Δεν ενήργησαν δηλαδή στο πλαίσιο του θεσμού της πρεσβείας, αλλά ως υποκινητές στάσης (*ώς νεωτερίζοντας*). Καθοριστική, επίσης, υπήρξε και η βίαιη, πραξικοπηματική ανατροπή του πολιτεύματος στην Κέρκυρα από τους ολιγαρχικούς, που άλλαζε την εξωτερική πολιτική του νησιού εις βάρος των Αθηναίων (μονάδες 6).

4. Στα δύο κείμενα (μεταφρασμένο και πρωτότυπο) εντοπίζεται η παρέμβαση των μεγάλων δυνάμεων της εποχής, της Αθήνας και της Σπάρτης στα εσωτερικά μιας μικρότερης δύναμης, της Κέρκυρας. Συγκεκριμένα, σύμφωνα το μεταφρασμένο κείμενο η άφιξη του αθηναϊκού και του κορινθιακού πλοίου (*Ἐφτασαν τότε... με πρέσβεις το καθένα*) οδηγεί τους Κερκυραίους σε μία εξισορροπητική απόφαση η οποία προβλέπει τη διατήρηση αφενός της συμμαχίας/επιμαχίας με τους Αθηναίους (σύμφωνα με τους όρους της συνθήκης του 433 π.Χ.), κι αφετέρου των φιλικών σχέσεων με τους Πελοποννησίους (*Ἐγινε δημοσία συζήτηση ...με τους Πελοποννησίους*). Είναι φυσικό η ταυτόχρονη άφιξη της αθηναϊκής και σπαρτιατικής πρεσβείας να προκαλεί, πολιτικό αδιέξοδο, και γι' αυτό οι Κερκυραίοι προσπαθούν με την παραπάνω απόφαση να βγουν αλώβητοι από τις συγκρούσεις των ισχυρών. Η προσπάθεια αυτή βέβαια, όπως δείχνουν και τα αιματηρά γεγονότα που ακολουθούν, είναι καταδικασμένη σε αποτυχία.

Στη συνέχεια, και σύμφωνα με το πρωτότυπο κείμενο, η εκ νέου άφιξη του κορινθιακού πλοίου και των πρέσβων από τη Σπάρτη στην Κέρκυρα αλλάζει και πάλι τα δεδομένα. Οι ολιγαρχικοί αισθάνονται πιο ασφαλείς, λόγω της παρουσίας των Πελοποννησίων στο νησί, και εκμεταλλευόμενοι την ευκαιρία προβαίνουν σε επίθεση εναντίον των δημοκρατικών και νικούν (*Ἐν δὲ τούτῳ ...μαχόμενοι ἐνίκησαν*). Η εμφύλια σύρραξη πλέον γενικεύεται. Η νέα σπαρτιατική αποστολή αποτελεί σαφέστατα αντίδραση της Σπάρτης στις προηγούμενες ενέργειες των Αθηναίων σε ένα σχήμα δράσης - αντίδρασης. Βλέπουμε, λοιπόν, πως η Σπάρτη παρεμβαίνει απροκάλυπτα πια στις πολιτικές εξελίξεις στην Κέρκυρα, καθώς απειλούνται τα συμφέροντά της στο νησί και θέλει να εκκαθαρίσει άμεσα την κατάσταση προς όφελός της μέσω των Κερκυραίων ολιγαρχικών.

6. α. βελτίονα/βελτίω, νῆες, πλεῖστον, πεπραγμένα, πείσονται
β. εἶπον: γ πληθυντικό, οριστική, αόριστος β, ενεργητική φωνή, λέγω – εἶη: γ ενικό, ευκτική, ενεστώτας, ενεργητική φωνή, εἶμι – ξυνέφερε: γ ενικό, οριστική, παρατατικός, ενεργητική φωνή, ξυμφέρω – γένηται: γ ενικό, υποτακτική, αόριστος β, μέση φωνή, γίγνομαι – ἐνίκησαν: γ πληθυντικό, οριστική, αόριστος β, ενεργητική φωνή, νικάω-ῶ
7. α. ταῦτα: υποκείμενο στο (ρήμα) εἶη [απτική σύνταξη], πολέμιον: κατηγορούμενο [του αντικειμένου] στο τὸ πλέον, πράσσειν: αντικείμενο στη (μετοχή) πείσοντας [τελικό απαρέμφατο], τῶν Κερκυραίων: ετερόπτωτος προσδιορισμός (γενική διαιρετική) στη (μετοχή) οἱ ἔχοντες, τριήρους: υποκείμενο στη (μετοχή) ἐλθούσης [γενική απόλυτη]
β. διδάξοντας-πείσοντας (τελικές μετοχές) - επιμέρους στόχοι (2 μονάδες) και ὅπως μή τις ἐπιστροφή γένηται (δευτερεύουσα επιρρηματική τελική πρόταση) - τελικός σκοπός (3 μονάδες)

*Οι ενδεικτικές απαντήσεις για τις ερωτήσεις 1,5,8 που αναφέρονται στο ίδιο κείμενο έχουν διατυπωθεί στο αρχείο με την ονομασία GEL_CLA_AEG_SOLUTION_1_12666.